

POHORELSKÝ HLÁSNÍK

***** Informačné noviny Obce Pohorelá; ročník XX; JÚL 2024; - ZADARMO - *****

AKO SA SPRÁVAŤ V OBLASTIACH S VÝSKYTOM MEDVEĎA HNEDÉHO (URSUS ARCTOS)

Ako sa vyhnúť stretu

V oblastiach s pravdepodobným výskytom medveďa hnedého je lepšie pohybovať sa v skupine a udržiavať s členmi blízky kontakt. Vyrážajte a vracajte sa počas denného svetla, nie počas súmraku alebo svitania, keď sú medvede najaktívnejšie. Komunikujte a buďte hluční, dajte o sebe vedieť. Tento neprirodzený hluk upozorní medvede na vašu prítomnosť a pomôže predísť nečakaným stretnutiam.

Pamätajte, čím menej prehľadný je terén, tým väčšia je šanca na stret s medveďom. Keď terén neumožňuje dostatočný rozhľad, postupujte pomaly, vytvárajte hluk a buďte obozretní. Je dôležité, aby medveď vedel o Vašej prítomnosti a mal dostatok času na to, aby mohol prerušiť svoju aktivitu a bezpečne sa vzdialiť.

Vždy sledujte pobytové znaky ako sú stopy, trus, medvedie stromy a vyhýbajte sa oblastiam, kde sú takéto znaky viditeľné, najmä ak sú čerstvé. Pri náleze kadáveru je potrebné okamžite opustiť lokalitu.

Čo robiť pri strete

Ak zbadáte medveďa na veľkú vzdialenosť, je najlepšie sa pomaly vrátiť späť tým smerom, odkiaľ ste prišli.

V prípade stretnutia s medveďom na bližšiu vzdialenosť je dôležité zachovať pokoj. Dajte medveďovi vedieť o svojej prítomnosti tým, že sa mu prihovoríte kľudným hlasom. Vyhýbajte sa očnému kontaktu, ale pozorujte čo robí medveď. Cúvajte späť tým smerom, odkiaľ ste prišli. Nerobte prudké pohyby, neotáčajte sa k medveďovi chrbtom a nebežte. Správajte sa tak, aby medveď nevyhodnotil situáciu ako rizikovú a nezačal sa brániť.

Ak narazíte na medvedicu s medveďatami, nikdy sa nepokúšajte vstúpiť do priestoru medzi medvedicou a jej mláďatá. Ak sa ocitnete v takejto situácii, nestrácajte medvedicu z dohľadu a pomaly sa od nej vzdiaľujte, cúvajte.

Čo robiť pri útoku

V prípade, že sa ocitnete v situácii, keď na vás medveď zaútočí, správne reagujte. Ak máte k dispozícii medvedí sprej, použite ho, poskytnete vám čas na ústup. Ak nemáte sprej, pritlačte sa tvárou k zemi, chráňte si hlavu a krk rukami. Nehybne zostaňte ležať až do odchodu medveďa. V žiadnom prípade sa nepokúšajte bojovať s medveďom, mohlo by to situáciu len zhoršiť. Medvede sú oveľa silnejšie a rýchlejšie ako ľudia a pokus o boj by pravdepodobne skončil vážnym zranením alebo smrťou.

Tieto odporúčania môžu zvýšiť Vaše šance prežiť útok medveďa, ale vždy je najlepšie vyhnúť sa oblastiam, kde sa medvede často vyskytujú. Pamätajte, že najlepšou ochranou je prevencia. Vždy rešpektujte divokú prírodu a jej obyvateľov.

Prameň pod Skalkou

VODA NEVHODNÁ NA PITIE

Na základe posledného rozboru
vzorky vody z "Prameňa pod Skalkou",
ktorý preukázal prítomnosť baktérií
spôsobujúcich črevné problémy,
Vám oznamujeme, že voda
je momentálne NEVYHOVUJÚCA
na priamu konzumáciu, pitie.

V prípade, že v intraviláne obce, alebo jej blízkom okolí spozorujete pohyb medveďa hnedého, kontaktujte:

Operačné stredisko krízového riadenia pri zásahu voči veľkým šelmám:

18 081

Zásahový tím medveďa hnedého JUH:

+421 903 201 879

Obecný úrad v Pohorelej:

+421 48 6196 102

v prípade potreby môžete kontaktovať tiesňovú linku **112** alebo políciu **158**.

ZVÝŠENIE ÚHRADY ZA OPATROVATELSKÚ SLUŽBU

Od 1. 6. 2024 obec pristúpila k zvýšeniu výšky úhrady za opatrovateľskú službu a to na sumu 1,50 € za jednu hodinu opatrovateľskej služby, pri úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť, pri základných sociálnych aktivitách a pri dohľade.

K tomuto opatreniu sme museli pristúpiť s ohľadom na nedostatočné financovanie obcí a na počet služieb, ktoré obec poskytuje. Ku koncu minulého roka sme službu poskytovali pre 29 opatrovaných a vykonávalo ju 28 opatrovateľiek. Naša obec má dlhodobo najvyšší počet opatrovaných zo všetkých okolitých obcí. Táto situácia sa po skončení projektu, ktorý nám čiastočne pokrýval náklady na poskytovanie opatrovateľskej služby stala neúnosnou a obec preto musela pristúpiť k takémuto kroku. Pre ilustráciu uvádzame, že približné ročné náklady, ktoré obec vynaloží na poskytovanie služby z vlastných zdrojov sú 120 000 EUR. Úhrady do obce - príjmy - za poskytovanie služby zo strany opatrovaných tvoria ročne sumu približne 30 000 EUR. Projektové príjmy - finančné prostriedky, ktoré uvádzame, ktoré nám pokrývali čiastočne náklady na poskytovanie služby a boli nám z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny vyplatené ešte v roku 2023 boli vo výške 129 000 EUR. Teda celkové náklady na opatrovateľskú službu v roku 2023 boli vo výške 249 000 EUR a príjmy - zaplatené úhrady zo strany opatrovaných vo výške 30 000 EUR. Opatrovateľská služba má za cieľ zabezpečiť dostupnosť domácej opatrovateľskej služby za účelom predchádzania umiestňovania klientov do pobytových zariadení. Opatrovateľská služba zabezpečí sociálnu starostlivosť pre občanov, ktorí sú na to odkázaní. Podporou vykonávanie terénnej opatrovateľskej služby sa uspokojujú požiadavky tých obyvateľov, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu. Obec sa snaží obyvateľom zabezpečiť opatrovateľskú službu v ich vlastnom domácom prostredí, avšak s ohľadom na počet opatrovaných a žiadostí riešime problém s financovaním služby, ktorý bohužiaľ momentálne priniesol pre klientov aj takéto opatrenie, ktorým je zvýšenie výšky úhrady za opatrovateľskú službu. Ďakujeme za pochopenie!

PODUJATIA

27.07. XXX. HOREHRONSKÉ SLÁVNOSTI KOSCOV A HRABAČIEK

30. ročník koseckých pretekov v Pohorelej
začiatok podujatia o 13:00 hod. na futbalovom ihrisku
Kontakt: 0915 242 415
(PaedDr. Lukáš Janoška)

03.08. „KANTA KAP“

15. ročník hokejbalového turnaja
o netradičnú trofej,
multifunkčné ihrisko v Pohorelej

17.08. „VETERÁNI – PAROBCI“

futbalový zápas TJ Mladosť Pohorelá, v ktorom si
zmerajú sily starí páni s mladými futbalistami

POZVÁNKA

na XXX. Horehronské slávnosti
koscov a hrabačiek 2024.
ktoré sa uskutočnia
dňa 27. 7. 2024 od 13.00
v Pohorelej.

kontakt: 0915 242 415

SVÄTOJÁNSKA NOC PLNÁ HUDBY

13. ročník festivalu Svätójánska noc plná hudby máme úspešne za sebou. Bol to síce čo sa týka návštevnosti jeden z najslabších ročníkov, nakoľko sa na podujatí zúčastnilo iba okolo 500 návštevníkov. Avšak čo sa týka organizácie a zabezpečenia podujatia, bol to jeden z najvydarenejších ročníkov!

Kvalitou zabezpečenia ozvučovacej, osvetľovacej techniky a celkovej organizácie podujatia môže Svätójánska noc bez debaty konkurovať aj tým najznámejším menším festivalom a podujatiam v rámci celého Slovenska o čom svedčí aj enormné množstvo pozitívnej spätnej väzby od účinkujúcich, ktorí s radosťou šíria dobré meno obce Pohorelá v rámci celej Slovenskej hudobnej scény!

Budúci rok sa môžete tešiť na v poradí už 14. ročník festivalu Svätójánska noc plná hudby, na ktorom sa ako headliner predstaví naozaj veľmi zvučné meno!

Ing. Andrej Polák

ŠACHOVÝ TURNAJ FIDE OPEN 2024

V dňoch 4. až 7. júla 2024 sa konal už 22. ročník šachového turnaja FIDE OPEN s finančnou podporou Obce Pohorelá. Tento ročník prebiehal v príjemnom prostredí Obecného úradu, nakoľko v budove ZŠ Pohorelá práve prebieha rozsiahla rekonštrukcia.

Účast' 36 hráčov z Čiech a Slovenska zaručovala kvalitné súboje.

Hralo sa švajčiarskym systémom na sedem kôl a tempom hry 2 x 120 min. na hráča. O fotografické zdokumentovanie všetkých štyroch hracích dní sa nám postaral pán Vladislav Syč, ktorému patrí veľká vďaka.

Vítazom turnaja sa stal najvyššie nasadený **Varga Lukáš z TJ Slávia Košice**, keď uhrál 6 bodov. Na druhom mieste sa umiestnil pán **Židek Václav z klubu Slavoj Poruba** z Českej republiky /5bodov/. Tretí v poradí s rovnakým počtom bodov sa umiestnil **Jančo Dárius z Topoľčianskeho šachového klubu**. Vecné ceny brala Židková Agnes ktorá vyhrala kategóriu do R-1500, Břida Lukáš - R 1700, Štěpán Juraj R-1900, Židek Damian - najlepší žiak Bánoci Jaroslav - najlepší senior, Kanoš Jozef ako najlepší domáci hráč. Podujatie sa nieslo v priateľskom duchu a hráči odchádzali spokojní. Záverom ďakujem pani starostke Ing. Tkáčikovej, riaditeľovi ZŠsMŠ Mgr. Jozefovi Šajšovi a ostatným nemenovaným, ktorí prispeli k vydarenej akcii.

Jozef Kanoš

CYKLISTIKA

Druhý maratón zo série Škoda Bike Open Tour pod názvom „ŠKODA MTB MARATÓN“ sa konal 18. mája 2024 v Rajeckých Tepliciach. 8. ročník súťažného MTB maratónu vedie krásnym prostredím Rajeckej doliny a pohorím Lúčanskej Malej Fatry. Samotná trať nie je technicky nijak náročná, vďaka tomu sa tu stále drží vysoké tempo. Na trať dlhú 45,5 km v kategórii MUŽI 50 – 59 rokov sa postavil aj náš Cyril Gandžala (súťaží za CK Svätý Jur). S časom 01:52:37.5 bol vo svojej kategórii opäť najrýchlejší. Gratulujeme k ďalšiemu prvenstvu.

CIVILNÁ OCHRANA VARUJE

Extrémne vysoké až tropické teploty prinášajú rad zdravotných rizík, ktoré môžu spôsobovať vážne kolapsové stavy, za istých podmienok vedúce až k prípadným úmrtiam osôb chorých najmä na kardiovaskulárne ochorenia, vysoký krvný tlak, termoregulácie a závažné hormonálne ochorenia. Zátťaž teplotom môže viesť k poklesu výkonnosti, zvýšenej únavnosti a môže spôsobiť až prehriatie organizmu so zvýšením telesnej teploty, malátnosťou, ospalosťou, bolesťami hlavy, závratmi, nevoľnosťou až zvracaním. Horúčavy môžu u človeka spôsobiť dehydratáciu, úpal, prehriatie, kŕče, kolaps organizmu.

ODPORÚČANIA

- ⇒ dodržiavať pitný režim, ľahšie sa stravovať
- ⇒ vhodne sa obliekať
- ⇒ zabezpečiť domovy a pracoviská pred prenikaním priamych slnečných lúčov cez okná alebo svetlíky, tienením, napr. žalúziami alebo roletami,
- ⇒ vhodne si rozvrhnúť aktivity medzi 12:00 a 16:00 a nezdržovať sa na priamom slnku
- ⇒ aspoň raz denne sa osviežovať vlažnou sprchou (pozor na príliš studenú vodu)
- ⇒ používať ľahké svieže vône
- ⇒ vyberať si pleťové krémy s UV ochranou, nefajčiť
- ⇒ pri cestovaní použiť slnečné okuliare, opaľovacie krémy alebo tieniace fólie, lebo prudké slnko spáli chránenú pokožku už za 20 minút

Zber netriedeného komunálneho odpadu

24.07. 07.08.

Žiadame občanov, aby si **nádoby vyložili pred brány už deň vopred!** Zbiera sa od 07:00 hod.! Komunálny odpad sa zbiera každú druhú stredu.

Zber PLASTOV

23.08.

Zbierajú sa len **ŽLTÉ** plné a zaviazané vrecia. Plasty a papier sa zbierajú každý štvrtý utorok. **Nezabudnite plastové fľaše a plechovky stlačiť, aby sa zmenšil ich objem!**

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI

87 rokov

Anna Ščavinová, Jánošíkova 415

86 rokov

Helena Bialiková, Kpt. Nálepku 181

85 rokov

Margita Huková, Kpt. Nálepku 257

84 rokov

Anna Kanošová, Kpt. Nálepku 73

83 rokov

Mária Ščavinová, Kpt. Nálepku 80

82 rokov

Anna Rosiarová, Pohorelská Maša 47

81 rokov

Anna Refková, Clementisova 793

Anna Borloková, Kpt. Nálepku 171

80 rokov

Karol Haluška, Kpt. Nálepku 114

75 rokov

Ján Kyba, Clementisova 760

Michal Siman, Nová 370

Ján Chromč, Hviezdoslavova 52

Jozef Kulifaj, Orlová 573

70 rokov

Katarína Petrová, Nová 362

Ing. Mária Piliarkinová, Pohorelská Maša 73

Karol Pletka, Kpt. Nálepku 172

Ján Čupka, Nová 340

65 rokov

Anna Puťošová, Kpt. Nálepku 113

60 rokov

Ing. Štefan Puťoš, Kpt. Nálepku 154

Mgr. Emília Vojtková, Športová 837

ZOSNULÍ

Karol Hudák, 66 r.

Z kroniky obce Pohorelá:

(pozn.: výpis záznamov z kroniky je bez gramatických a štylistických úprav, tzn. i v gramatike platnej v danej dobe)

1954 - pokračovanie

Verejný zdravotníctvo: V roku 1954 bola v obci chrípka. Dva týždne z tejto príčiny bola uzavretá škola. V roku 1953 sa vyskytol jeden prípad infekčnej žltacky (žiačka Šikulová).

Sídlo obvodného lekára je v Pohorelskej Maši. V obci je zriadená poradňa pre matky a kojence a stanica prvej pomoci (v budove MNV).

Požiarníctvo: Je to už tradícia, že v Pohorelej sú dobrí požiarnici. Dokazuje to skutočnosť, že v okresných, ba i krajských súťažiach dosiahnu prvé umiestnenia. Naši požiarnici nielen, že sa vedú úspešne boriť s ohňom, ale vedú proti požiarom i preventívne bojovať, prednáškami a inými zásahmi pôsobia na občanov. To dosvedčuje tá okolnosť, že už dávno nebolo v Pohorelej požiaru.

Kultúrno-osvetová práca: Miestna osvetová beseda a súbor Kráľova hoľa v roku 1954 zintenzívni svoju činnosť. Zvlášť kvalitné programy dodávali v predvolebnej kampani a v dňoch volieb jako i cestou miestneho rozhlasu rôznymi reláciami a pásmami, poučovali a zabávali našich občanov.

Zriadenie javiska: V tomto roku zadovážil Štefan Bošanský, správca OB a Matej Pompura – Dubkoš, vedúci súboru Kráľova hoľa javiskové zariadenie. Nové dvojpramenné kuľisy, modrý horizont na javisko a 3 subjekty. Celková hodnota tohto, činí 7 500,- Kč.

Osvetová beseda z vlastných prostriedkov zakúpila dva automatické reflektory s automatickým prepínačom svetiel v cene 2 000,- Kč. Reflektory sú po 1 500 wat. Okrem toho miestni elektromontári previedli inštalácie elektriky v sále, zväčša dodali zadarmo i materiál a práca previedli úplne zdarma. Vyhотовili, dodali a zamontovali zdarma i rozvodnú elektrickú dosku na javisko. Takto menovane prispeli k tomu, že i v Pohorelej máme také javisko, ako má byť.

Z ochoty a zdarma previedli horeuvedené práce:

Matej Pompura – Dubkoš, Matej Tešlár, František Ďurindák, Michal Chromč, Ondrej Garec

Tým, že menovaní prácu previedli zdarma, ušetrili sme asi 10 000,-Kč. Za ich ochotu a prácu im vyslovuje vďaka!

Oslavy: Oslavy boli ako obvyklé. Zvlášť veľkolepé vyzneli oslavy 37. Výročia Veľkej októbrovej revolúcie (7.november) a otvorenie mesiaca SČSP. 1.máj a 9.máj sme tiež dôstojne oslávili.

Pietna spomienka: Dňa 5.marca si pripomíname výročie smrti s J. V. Stalina.

Dňa 14.marca si pripomíname výročie smrti s. Klementa Gottwalda.

Súbor Kráľova hoľa na zájazdoch (v r. 1954): Tanečný a spevácky súbor Kráľova hoľa v tomto roku vykonal zájazdy:

1.mája vystupoval v Brezne.

15.mája vystupoval v B. Bystrici v predvečer volieb do NV.

V mesiaci júni zúčastnil sa so svojim programom Národopisných slávnosti v Stražniciach na Morave (celoštatná súťaž).

V mesiaci júli slovenských národopisných slávnosti vo Východnej.

V auguste vystupoval v Smrečine v B. Bystrici a na Sliači pri príležitosti zájazdu Čínskeho vojenského súboru.

V decembri zúčastnil sa prehliadky (celoslovenský festival dedinských súborov) v Bratislave.

ako z početných zájazdov i jeho úspechov vidno, súbor Kráľova hoľa napreduje. Vďaka za to patrí obetavej práci vedúceho súboru a všetkým aktívnym členom.

Členmi súboru sa stali i 4 učiteľky: s. Pischlová, s. Barlová, s. Káková, s. Zraková, i učiteľ Ján Cesnak.

Počet rádiokoncesionárov v roku 1954: V roku 1954 bolo v obvode poštového úradu Pohorelá 339 rádiových prístrojov, z toho bolo 224 rádii v Pohorelej.

Počet odberateľov tlače: V roku 1954 počet odberateľov tlače bol tento:

Noviny Pravda.....115 kusov

Noviny Práca.....30 kusov

Noviny Smer.....28 kusov

Noviny Uj-szó.....1 kus

Noviny Za vlast, za ľud demokř.....4 kusy

Časopisy:

Život strany.....34 kusov

Svet socializmu.....21 kusov

Život.....7 kusov

Okrem týchto novín a časopisov dochádzala ešte rôzna odborná a politická literatúra a iná pravidelná tlač

(pre školu MNV, OB, DO-KSS, DSD, a pod.).

Počet telefónnych prístrojov v obci: Pohorelá v r. 1954 mala štyri účastnícke telefónne stanice a osada Pohorelska Maša tiež štyri úč. telefónne stanice.

Pohorelský hlásnik – informačné noviny Obce Pohorelá; reg.č. OÚ-OMT/1/95; číslo 2024/07, ročník XX., - NEPREDAJNÉ

Adresa redakcie: Školská 349/6, 976 69 Pohorelá; 048/6196102, peter.siman@pohorela.sk, www.pohorela.sk. Uzavierka: 10. dňa, vychádza okolo 15. dňa v mesiaci.

Za obsahovú a gramatickú správnosť zodpovedajú autori článkov. Grafická úprava a autor neoznačených článkov: OÚ Pohorelá. Vydáva: Obecný úrad v Pohorelej;

Zapožičané fotografie a dokumenty VRACIAME. Fotografie zverejňujeme postupne.